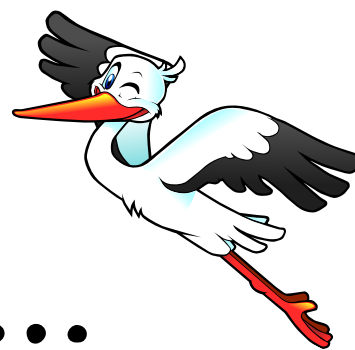

COOL 77

W TYM NUMERZE

Słowińskie zwyczaje na powitanie wiosny

Recenzje książek

Znaczenie telefonów komórkowych w naszym życiu

Quiz "Jaką postacią z bajek Disneya jesteś"

DAWNE ZWYCZAJE SŁOWIAN W PIERWSZE DNI WIOSNY

Autorka: Julia Szyja

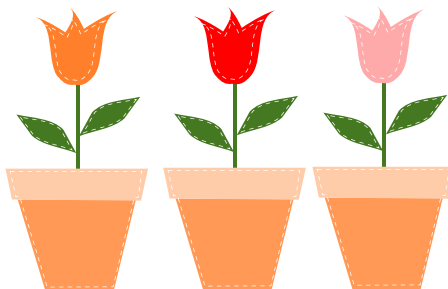
Dla Słowian Jare Gody były czasem świętowania i dziękowania za przeżyty trudną zimę. Nazwa święta oznaczała przetrwanie jednego roku i rozpoczęcie kolejnego cyklu życia. Pierwszy człon Jare był imieniem słowińskiego boga młodości Jaryły. Drugi God tłumaczone z języka słowińskiego oznaczał rok. Mieszkańcy byli silnie związani z naturą. Wierzyli w bogów, demony i mityczne stworzenia.

W pierwszy dzień wiosny oprócz topnienia Marzanny, odbywał się pochód dookoła wioski z wcześniej zerwanymi i przystrojonymi drzewami. Zwyczaj ten jest nadal znany na terenach Podlasia pod nazwą "Chodzenie z Królową".

W tym czasie miejsce miało wiosenne sprzątnięcie. Ludzie wietrzyli i zamiatali izby, prali ubrania i zmieniali pościel. Robili to wszystko, aby wypędzić złe duchy.

Najważniejsza w okresie Jarych Godów była Maslanica, czyli uczta wyprawiana dla całej wioski i gości na wzgórzu. Goście obdarowywani byli wcześniej pomalowanymi jajkami, inaczej kraszankami.

Święto zakończone było obmywaniem się w rzekach i strumieniach. Zwyczaj miał na celu oczyścić dusze mieszkańców.

STOPKA REDAKCYJNA

Redaktorka naczelna:
Ewa Zwolak

Redaktorzy numeru:

+ Dorota Braun

+ Karolina Kiewra

+ Grzegorz Kiewra

+ Miłosz Lepczak

+ Julia Szyja

+ Helena Karwacka

+ Zuzanna Sybicka

Skład i łamanie:

+ Ewa Zwolak

PO CO NAM TELEFONY KOMÓRKOWE?

Autor: Grzegorz Kiewra

Telefony komórkowe są obecne prawie w każdym kraju na świecie. Niektórzy używają ich tylko do rozmów ze znajomymi, inni przede wszystkim grają w gry i oglądają filmy, a jeszcze inni robią zdjęcia, nagrywają filmiki lub też uczą się języków obcych. Gdzie się kupuje najczęściej komórek? Tam gdzie mieszka najwięcej ludzi - czyli w Chinach, Indiach, USA i Brazylii.

Czy wiesz ile razy przeciętna osoba patrzy w telefon?

Obliczono, że około 63 razy na dobę! W ciągu całego dnia najkrócej z telefonów korzystają Chińczycy. W Brazylii jeden aparat służy całej rodzinie. Natomiast Amerykanie kupują telefon na prezent urodzinowy już 3-letnim dzieciom. Połowa Amerykanów uważa, że jest uzależniona od telefonu. Są oni poddenerwowani, gdy jego bateria jest na wyczerpaniu. Oczywiście uważają też, że telefon to najbardziej wartościowy przedmiot, jaki mają.

W różnych krajach inaczej korzysta się z aplikacji na telefonie. Najwięcej aplikacji pobierają mieszkańcy Chin, drugie są Indie i USA. A jakie aplikacje są najpopularniejsze? W Europie, USA, Kanadzie i Australii najczęściej używany jest Instagram, TikTok i Spotify.

- Proste płacenie w sklepach telefonem bez pieniędzy i karty kredytowej.
- Łatwe i szybkie robienie zakupów oraz porównywanie cen.
- Wiele informacji i dokumentów w jednym miejscu: notatki, paragony, bilety wstępu na koncert czy autobus, listy zakupów.
- Rozrywka w każdej chwili dzięki muzyce, filmikom, grom, social mediom.
- Wiele innych funkcji jak: kalkulator, słownik, budzik, przypominalki, kalendarz.

Minusy to:

W Japonii natomiast ich japoński komunikator LINE, Instagram i Twitter. W Europie ludzie komunikują się za pomocą Facebooka, Messengera i WhatsAppa. W Polsce, jak i w całej Europie, bardzo popularne jest robienie zakupów przez internet. Dlatego często pobierane są takie polskie aplikacje jak: Biedronka, żappka, Vinted, Reserved i Sinsey.

Jakie są plusy i minusy korzystania z telefonów komórkowych?

Plusy to:

- Szybka komunikacja z rodziną i znajomymi.
- Rozmowy się na wiele sposobów (komunikatory tekstowe, głosowe, video).
- Łatwy dostęp do poczty e-mail i internetu.
- Dobre zdjęcia i wideo przy różnych okazjach.
- Ciekawsza nauka języków i innych przedmiotów dzięki aplikacjom.

- Boląca szyja, kark i plecy, wady kręgosłupa przez ciągłą pochyloną postawę.
- Problemy ze wzrokiem z powodu zbyt długiego wpatrywania się w mały ekran.
- Problemy ze słuchem z powodu słuchania głośnej muzyki przez słuchawki.
- Uzależnienie przy zbyt częstym używaniu, duży stres gdy telefon rozładuje się lub zgubi. Strach przed jego utratą nazwa się nomofobia "no-mobile-phone phobia".
- Przemęczenie, problemy ze snem, ból głowy z powodu wpatrywania się w wyświetlacz o wysokiej rozdzielczości.
- "Cybersickness" to elektroniczny odpowiednik choroby lokomocyjnej. Odnacza się ciągłym bólem i zawrotami głowy, a nawet mdłościami. Występuje przy bardzo długim użytkowaniu telefonu.

PODRÓŻE MAŁE I DUŻE

Gniew - twierdza nad Wisłą

Autorka: Dorota Braun

Gniew jest małym miasteczkiem położonym w południowo-wschodnim krańcu województwa pomorskiego, w Dolinie Dolnej Wisły. Samo miasteczko usytuowane jest na wysokiej skarpie u ujścia Wierzycy do Wisły, na zachodnim brzegu królowej polskich rzek. Największą atrakcją Gniewu jest zrekonstruowany Zamek Krzyżacki, do którego przylega zabytkowe stare miasto, ze średniowiecznym zespołem urbanistycznym. Zamek wznosi się na wzgórzu i jest widoczny z drogi krajowej w kierunku Gdańska (nr 91).

Twierdzę wybudowali rycerze Zakonu Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie (czyli Krzyżacy) od 1282 roku. Ziemię Gniewską Krzyżacy otrzymali po procesie w Milczu na Śląsku od legata papieskiego. Warownia, położona nad Wisłą wydawała się nie do zdobycia, udało się to dopiero Piotrowi Duninowi podczas wojny trzynastoletniej, który odciął on obrońców od dostaw żywności i wody. Później warownia była siedzibą polskich starostów, m.in. bywał tutaj Jan III Sobieski wraz ze swoją żoną Marią Kazimierą (późniejszą królową Marysieńką). Marysieńce gotycki zamek się nie podobał i król Jan III Sobieski wybudował jej Pałacyk Marysieńki (dzisiaj jest tam hotel).

W czasie potopu szwedzkiego Zamek został zajęty przez szwedzki regiment piechoty, który mocno go zniszczył. Po pierwszym rozbiórze Polski twierdzę przejął wojsko pruskie, które po mroźnej zimie zmieniło go w spichlerz, a następnie po przebudowie w więzienie. Zamek spłonął w 1921 roku. W czasie II wojny światowej był tam obóz przejściowy dla jeńców Tczewa i okolic. Dzisiejszy, odrestaurowany zamek ma architekturę bardziej neogotyku i więzienia pruskiego niż gotyckiej, średniowiecznej twierdzy. W dawnych koszarach znajduje się również hotel. W salach zamkowych są wystawy związane z bitwą pod Grunwaldem, militaria z różnych epok, rzemiosło artystyczne i kolekcje związane z rozwojem miasta i zamku.

W lipcu i sierpniu na dziedzińcu zamku odbywają się liczne wydarzenia - turnieje rycerskie, spektakle historyczne, inscenizacje batalistyczne. Działają tu grupy jeździeckie rycerzy, husarii, a także działa jedyny, amatorski chór gregoriański

Schola Cantorum Gymevensis.

W Europejskim Parku Historycznym, w cieniu zamkowych murów toczy się codzienne życie średniowiecznego grodu.

Poza zamkiem warto przejść się brukowanymi uliczkami starego miasta i podziwiać stare kamienice z XIV-XVIII wieku, wejść do karczmy, by poczuć ducha średniowiecza. Warto też wejść do kościoła św. Mikołaja, gdzie w najstarszej jego części - prezbiterium z XIV wieku, znajduje się monstrancja wykonana przez gdańskiego złotnika Krystiana Schuberta.

Madryt – dlaczego warto odwiedzić to miasto?

Autor: Miłosz Lepczak

Madryt to stolica i największe miasto Hiszpanii, położone w środkowej części kraju podnóża Sierra de Guadarrama nad rzeką Manzanares.

Dlaczego warto odwiedzić to miasto? Madryt - wesoły i tętniący życiem, jest otwartym miastem, które łączy wszystkich ludzi bez względu na ich pochodzenie.

Posiada bogatą ofertę kulturalną: najważniejsze muzea na świecie, takie jak Prado, Reina Sofía czy Thyssen. Nie możemy jednak pominąć innych mniejszych i pełnych uroku, takich jak Muzeum Sorolliego, czy ośrodków kultury, takich jak Matadero lub Conde Duque, które stale prezentują innowatorskie wystawy, koncerty, wycieczki.

Spacerując po Madrycie można zobaczyć wiele symbolicznych miejsc: Pałac Królewski, Plaza Mayor z ponad 400-letnią historią, tętniąca życiem Puerta del Sol, słynąca z licznych sklepów ulica Gran Vía, czy też cztery najwyższe budowle w całej Hiszpanii.

fot. Kamienice Madrytu

Madryt oferuje także możliwości odpoczynku w zielonych obszarach np. park Retiro (który wraz z Paseo del Prado i jego otoczeniem jest wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa) czy też inne, mniej znane aczkolwiek równie urocze miejsca, jak na przykład El Capricho.

Madryt niewątpliwie ma przepiękne kamienice. Wyróżnia się bogactwem kamienic, pałaców i rezydencji z czasów panowania dwóch wielkich rodów – Habsburgów i Burbonów. Oprócz architektury klasycystycznej w mieście znaleźć można także budynki architektury współczesnej.

Madryt to miasto bardzo zadbane i czyste. Ciekawostką jest to, że ulice Madrytu myte są codziennie rano. Znajdziemy tu wiele zielonych skwerów i parków: Park Retiro przy Kościele Hieronimitów, Real Jardín Botánico przy Muzeum Prado, Campo del Moro przylegający do Pałacu Królewskiego, a także Casa de Campo – obszar rekreacyjny z wesołym miasteczkiem i ogrodem zoologicznym.

Najważniejszymi zabytkami Madrytu są:

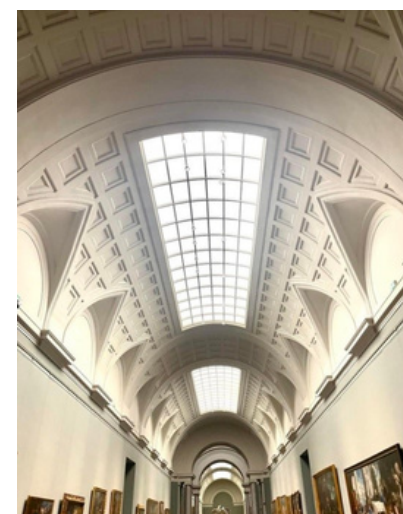
- Pałac Królewski,
- La Almudena – katedra madrycka,
- Plaza Mayor,
- Plaza de España,
- Puerta de Alcalá,
- Plaza de Toros de las Ventas – arena do walki byków.

Madryt położony jest w rejonie klimatu śródziemnomorskiego subkontynentalnego. Występują tam gorące lata i zimy sroższe niż na południowym wybrzeżu półwyspu. W Madrycie większość domów nie posiada ogrzewania (kaloryferów). W domach jest po prostu zimno. Niektóre wyposażone są w piecyki elektryczne, albo mieszkańcy podgrzewają się klimatyzacją. Inną ciekawostką jest to, że Hiszpanie nie używają czajników. Wodę gotują w garnku, a gdy chcą sobie zaparzyć herbatę, podgrzewają wodę w mikrofalówce.

Madryt to piękne, barwne i bardzo optymistyczne miasto. Warto odwiedzić je w chłodniejszych miesiącach, aby móc swobodnie cieszyć się jego urokiem.

fot. Najpopularniejszy targ na świeżym powietrzu w Madrycie – El Rastro

fot. Prado

RECENZJA KSIĄŻEK ADAMA WAJRAKA O ZWIERZĘTACH

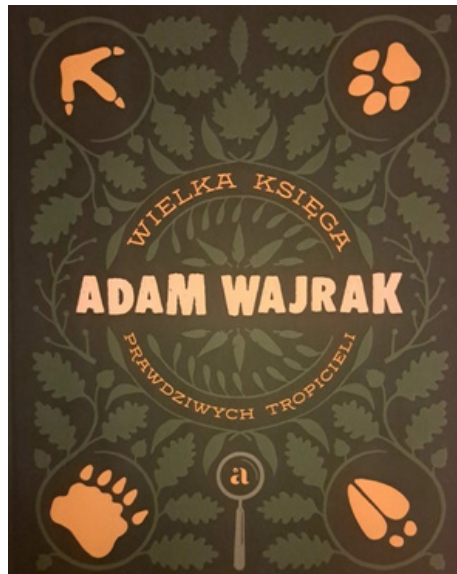
Autorka: Karolina Kiewra

Marzycie już o wakacjach? Mamy wtedy więcej czasu na podróże, wyprawy w góry, pływanie po rzekach i jeziorach. Mamy też więcej czasu na czytanie książek.

Gdy wędrujemy po różnych drogach i bezdrożach, warto rozglądać się uważnie dookoła i obserwować przyrodę. W takich obserwacjach pomogą nam dwie książki Adama Wajraka.

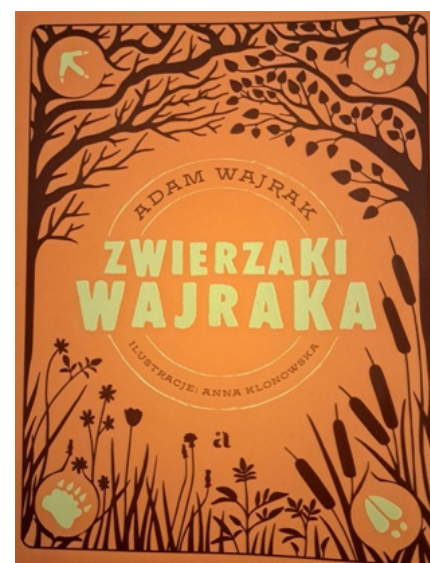
Adam Wajrak to ekolog i dziennikarz, który pisze o otaczającej nas naturze, ciekawostkach przyrodniczych oraz dzikich zwierzętach.

Pierwsza książka, jaką Wam polecam to „Zwierzaki Wajraka” z ilustracjami Anny Klonowskiej. Jest to rodzaj encyklopedii z najróżniejszymi zwierzętami, jakie tylko możecie spotkać podczas dalekich wakacyjnych wędrówek, ale także podczas spacerów po mieście. Książka jest podzielona na takie rozdziały: „Miasta i wsie, parki i ogrody ...”, „Woda mała i duża, ...”, „Gęste lasy, leśne bagna, uroczyska ...”, „Otwarte tereny, łąki i pola ...” oraz ostatni „Europa, czyli co u nas nie mieszka, a warto zobaczyć”. Gdy wybieramy się na przykład na wakacje nad rzekę, to możemy poczytać o takich zwierzętach jak bobry. Dowiedzie się, ile one ważą i mierzą, gdzie mieszkają, co jedzą, jak ciężko pracują i w co się bawią. Dodatkowo Pan Adam przy każdym zwierzęciu postawił znaczek oczka i punkty oznaczające, czy mamy duże, czy małe szanse na wypatrzenie danego zwierzęcia. Bóbr dostał tylko dwa punkty na cztery, czyli „nie tak łatwo go zobaczyć”. Jednak jeszcze trudniej wypatrzeć: żółwia błotnego, rysia czy wilka. To zwierzęta, które bardzo unikają człowieka.

Druga książka Adama Wajraka to „Wielka księga prawdziwych tropicieli”. Skoro już wiecie dużo o zwierzętach, to na pewno chcielibyście je wytropić i poobserwować w ich naturalnym środowisku. Pan Adam pokazuje nam, jak zmienić się w detektywów i odnajdywać ślady dzikich zwierząt w lesie lub podpatrywać ptaki żyjące w parku. Nasz przewodnik doradzi nam, jak obserwować przyrodę przez lornetkę lub lunetę, jak zrobić ciekawe zdjęcia oraz jak rozpoznawać najróżniejsze tropy zwierząt. Ta książka została podzielona na 4 rozdziały – pory roku. Inaczej szuka się śladów zwierząt zimą w śniegu, inne zwierzęta łatwiej spotkać wiosną, a jeszcze inne ptaki najpiękniej śpiewają w letnie wieczory. Poza ciekawostkami o życiu zwierząt dowiemy się także ciekawych rzeczy przydatnych podczas wypraw tropicieli. Przeczytacie między innymi, jak znajdować cztery strony świata i określić godzinę bez zegarka, jak posługiwać się alfabetem Morse’a, jak się zamaskować na polu i w lesie, jak po cichu wioślować łódką, czy też jak się zachować podczas spotkania z wężem. Wszystkie rozdziały są ozdobione pięknymi zdjęciami Pana Wajraka.

Dla mnie obie książki warto mieć w domu i zaglądać do nich przed każdą wakacyjną wyprawą. Polecam je Wam bardzo!

Jaką postacią z bajki Disneya jesteś? - quiz

Autorki: Helenka Karwacka
Zuzanna Sybicka

W tym roku mija setna rocznica powstania jednej z najpopularniejszych wytwórni bajek

(i nie tylko) dla dzieci na świecie. Założona została 16 października 1923 roku przez braci Roya i Walta Disneyów.

Z okazji zbliżających się świąt wielkanocnych telewizja Polsat po raz piąty zaplanowała "Dzień Disneya".

W wielkanocny poniedziałek (10 kwietnia 2023 roku) będzie można obejrzeć znane i lubiane przeboje Disneya.

W związku z tym dniem przygotowaliśmy dla Was quiz pt. „Jaką postacią z bajki Disneya jesteś?”. Pamiętaj, żeby zapisać literę z każdej odpowiedzi.

Zacznijmy. Poniżej pytania:

1. Który film Disneya był według Ciebie najlepszy?

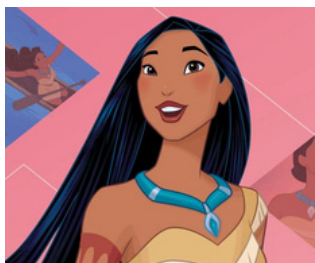
- a) Zaplątani
- b) Mała Syrenka
- c) Król Lew
- d) Księżniczka i Żaba
- e) Potwory i spółka
- f) Kraina Lodu
- g) Pocahontas

2. Jaki/a jesteś?

- a) uparty/a
- b) marzycielski/a
- c) odważny/a
- d) serdeczny/a
- e) szalony/a
- f) inteligentny/a
- g) realista/ka

3. Jakie zwierzęta lubisz?

- a) kameleony
- b) ryby
- c) lwy
- d) żaby
- e) psy
- f) niedźwiedzie
- g) wilki

4. Co lubisz robić w wolnym czasie?

- a) malować
- b) pływać
- c) spotkać się z przyjaciółmi
- d) zajmować się zwierzętami
- e) siedzieć na telefonie
- f) uprawiać sport
- g) spacerować w łonie natury

5. Gdybyś miał/-a wybierać, co to by było?

- a) miłość
- b) bogactwo
- c) rodzina
- d) przyjaźń
- e) młodość
- f) ojczyzna
- g) wolność

6. Jaki jest Twój ulubiony kolor?

- a) fioletowy
- b) niebieski
- c) pomarańczowy
- d) zielony
- e) czarny
- f) biały
- g) wszystkie kolory

Klucz odpowiedzi:
Jeżeli najczęściej miałeś/aś odpowiedzi, to...

- a) jesteś Roszpunką
- b) jesteś Arielką
- c) jesteś Simbą
- d) jesteś Tianą
- e) jesteś Mikiem Wazowskim
- f) jesteś Olafem
- g) jesteś Pocahontas

Kiermasz wielkanocny

29 i 30 marca odbył się w naszej szkole kiermasz wielkanocny. Dzieci z klas z 1-3 sprzedawały swoje rękodzieło.

Zebrane przez uczniów fundusze zasilą konto Ignasia Pianko, który cierpi na rzadką chorobę genetyczną i wymaga stałej rehabilitacji oraz Mai Malickiej, która urodziła się bez oka i wymaga kolejnej już operacji poza granicami kraju.

